బాకీ

1

"నా మాట వింటే ఇంత వరకు రాదు అన్నయ్యా! ఆ వచ్చిన అరవై నాచేతిలో పడేస్తే కానీ అప్పు లేకుండా జరుపుతాను అంటే వింటేనా ఆయన!"

"నేను చెప్పానమ్మా! నీకు వచ్చిన జీతం అమ్మాయికి ఇచ్చేయరా...ఆడ వాళ్ళు మనకంటే పొదుపుగా వాడుతారూ అని చెప్పానమ్మా"

"మీరే కాదు అన్నయ్యా! అంతా చెప్పారు. వింటేనా? చూస్తున్నారుగా సంగతి అంతా! బియ్యం వాడికి యాభై రూపాయలు ఇవ్వాలి. ప్రొద్దునే ఆయన వచ్చి కేకలేసి వెళ్లాడు. నేను వంట ఇంట్లో ఉన్నాను అప్పుడు. చెయ్యి ఊరుకోలేదు. లేకపోతే వచ్చి, అప్పు పెట్టినందుకు ఆయన్ను నాలుగు చీవాట్లు వేసేదాన్ని."

"వాడ్ని చీవాట్లు వేస్తే ఏం లాభం అమ్మాయీ! మన బంగారం మంచిది కాకపోతే కంసాలి ఏం జేస్తాడు!"

"బాగా అన్నారు! ఇలాగ వళ్ళూ పై తెలియకుండా ఖర్చు చేస్తే ఎన్నాళ్ళని గడుస్తుందంటారు!"

"నిజమే మరి"

"నిజమని మెల్లిగా అంటారేమిటి? ప్రస్తుతం మీరూ మేమూ కలిసి ఉన్నాము కాబట్టి ఏమున్నా, ఏం లేకపోయినా ఇబ్బంది అంటూ కనపడటం లేదు? రేపు వేరు కాపురం పెడితే తెలిసొస్తుంది అన్నయ్యగారికి!" అన్నది మా బావమరిది భార్య విసుగుతో.

"ఎల్లకాలం ఇల్లాగే ఎందుకుంటుందమ్మా! ఏదో చిన్నతనం ఇంకా నాలుగేండ్లు గడిస్తే వాడికే వస్తుంది జ్ఞానం!" అన్నాను నేను.

నిజానికి వాడిని గట్టిగా చీవాట్లు వేయటానికీ వీలు లేదు. అరవై రూపాయలు వస్తున్నాయి రావటానికి. కాని అందులో నెలకు ఓ ఇరవై రూపాయలు ఇంటి దగ్గరున్న తల్లితండ్రులకు పంపుతున్నాడు. మొగుడూ పెళ్ళానికీ మిగిలిన నలభై సరిపోవలసిందే.

కాని ఏదో చిన్నతనం చేత బట్టలకూ, వాటికీ, కాస్త ఎక్కువే ఖర్చు చేస్తున్నాడు.

సంవత్సరానికి రెండు వందల రూపాయలు వచ్చే సదుపాయం ఉంది కదా. అప్పు కాస్త అయితే మట్టుకు ఏమి. తీర్చుకో లేకపోతాడా అని నేనూ ఊరుకొన్నాను. ఎప్పుడో వచ్చినప్పుడు ఇస్తానంటే వర్తకులు ఊరుకోరు. అందుచేత అంత వరకూ ఆగటానికి వీలులేదంటూ బియ్యపు వర్తకుడు మా వాడిని వేధిస్తూ ఉన్నాడు. దాని తరువాత తీసుకోవచ్చు వాడికి సమయానికి కాస్త సహాయపడదామని నేను అనుకోటం అయితే అనుకొంటాను. కాని అనుకోవటంతోనే సరి ! ఇద్దామంటే ఉండేది కాదు. వంద రూపాయలు తెచ్చుకొంటున్నా నా సంగతి అంతకంటే అధ్వాన్నం. వాడికింకా కాస్త అప్పు అయినా పుడుతుంది. నాకు అదీ లేదు. అయితే నాది పెద్ద సంసారం. పిల్లల చదువులకూ వాటికీ ఖర్చులున్నాయి. వాడికి ఏ బాదరబందీ లేదు. వాడు కాస్తో కూస్తో వెనకేయవచ్చు. అందుకని ఈతభా వాడికి కాస్త గట్టిగా చెప్పాలనే అనుకొన్నాను.

ఆ రోజు మధ్యాహ్నం భోజనాలైన తరువాత మా వాడితో ఈ ప్రసంగం ఎత్తి, అప్పులవాళ్ళు మన ఇంటి చుట్టూ తిరగటం మనకేమీ మర్యాదగా లేదురా నాయనా! నీవు ఎక్కడైనా తెచ్చి అయినా సరే ఆ బియ్యం బాకీ తీర్చి వేసెయ్యి అని కోప్పడ్డాను.

"నిజమే బావా! దరిద్రంగానే ఉంది. వారం రోజులలో ఈ బాకీ తీర్చేస్తాను" అన్నాడు. తీర్చేసెయ్యి. తీర్చి ఇక మీదట, నీకు వచ్చే జీతం అమ్మాయికి ఇస్తుండు. ఆడవాళ్ళువాడినంత పొదుపుగా మనం వాడలేము అన్నాను అమ్మాయి వింటూ ఉండగానే. వాడు భార్య వంక చూచి ముసిముసినవ్వులు నవ్వుతూ "అల్లాగే బావా, నీవు ఇంతగా చెప్పనక్కరలేదు. తప్పకుండా అల్లాగే ఇస్తాను" అన్నాడు. వాడి భార్య "ఆ అన్న ఇచ్చారు! ఎన్ని సార్లు అన్నారు ఇల్లాగ" అని ముక్కూ మూతీ విరిచింది.

2

ఆ తరువాత రెండు గంటలకే మా వాడు టీకుటాకుగా ముస్తాబై ఎక్కడికో బయలుదేరుతున్నాడు. ఎక్కడికీ అని అడగటం మంచిది కాదు, కాబట్టి ఊరికే సందేహంతో నవ్వుతూ వాడి వంక చూశాను. ఆ వికారపు చూపుల్లో నా ప్రశ్న బయటపడ్డది. వాడూ ఆ సంగతి గ్రహించాడు.

"ఇవ్వాళ మా బ్యాంకి అధికారి నాలుగు గంటల బండిలో వస్తాడు బావా.

నేను వెళ్ళి రిసీవ్ చెయ్యాలె" అన్నాడు మా వాడు.

"అయితే నాలుగు గంటల బండిలో వచ్చే ఆయనను రిసీవ్ చేయటానికి రెండు గంటలకే బయలుదేరాలా?" అని అమ్మాయి అన్న ఈ ప్రశ్న విని వాడు పకపకా నవ్వి, దానికో కారణం ఉంది బావా అన్నాడు.

ఒకటేం రెండు ఉన్నాయి అన్నయ్యా అన్నది వాడి భార్య నవ్వుతూ. ఇద్దరూ పకపకా నవ్వుకొన్నారు. ఎందుకో నాకు అర్థం కాలేదు.

"ఏం లేదు బావా. మూడు గంటలకు ఓ టీ పార్టీ ఉంది. ఆంధ్రా ఇన్‌స్యూరెన్స్ హాలులో" అన్నాడు వాడు.

"ఆ, ఆ, ఎందుకండీ ఆ గొడవంతా? అసలు సంగతి చెపితే ఏం?" అన్నది వాడి భార్య.

మావాడు భార్య వంక తిరిగి, అసలు సంగతికి ఏముందీ అంటూ, ఇదిగో, ఇది చూడు బావా అని ఓ ఎర్రకాయితం నాకు అందించాడు. నేను చూచి నవ్వుకొని, నిజమేనమ్మా! టీ పార్టీ మాట నిజమే అన్నాను.

టీ పార్టీ మూడింటికైతే రెండింటికే బయలు దేరటానికి కారణం ఏమిటో అడుగు అన్నయ్యా! అన్నది కనకం విరగబడి నవ్వుతూ. "అడగటం ఎందుకూ, వాడే చెబుతాడు" – అని నేనన్నాను.

చెప్పటానికి మరేం లేదు బావా, టీపార్టీ కాబట్టి ముందుగా వెళ్ళటం దేనికైనా మంచిదని వెడుతున్నాను. అంతే, అని భార్యను చూచి ముసిముసి నవ్వులు నవ్వాడు.

"అది కాదండీ అన్నయ్యా, రెండున్నరకు బియ్యపు వర్తకుడు వస్తాడు. వస్తానని చెప్పి వెళ్లాడు లెండి. అందుకని హడలిపోయి పారిపోతున్నారు" అని నిజం కాస్తా బయటపెట్టింది.

మా వాడు భార్యను కోప్పడలేదు.

"హడలిపోవటం కాదు బావా, వారం రోజుల్లో ఎట్లాగూ వస్తుంది. ఇచ్చేస్తాను. ఏదో ఈ నాలుగు రోజులూ వాడి కళ్ళబడకుండా ఉండాలని చూస్తున్నాను. అంతే" అన్నాడు.

“అయితే మట్టుకు ఇప్పుడు పారిపోవటం భయపడి కాదా?” అన్నది అమ్మాయి.

వాడు మాట్లాడలేదు. అమ్మాయి ఊరుకోక “ఎందుకండీ, అంత అభిమానం? మీ బావ దగ్గర కూడాను. ఆయన వస్తున్నాడూ, ముఖం తప్పిస్తున్నానూ అని చెప్పరాదూ?” అన్నది.

“చెప్పేదేమిటి, బావకు తెలియదా? అది కాదు బావా వారం రోజులలో ఇస్తానంటే వాడు ఎందుచేతనో ఆగటం లేదు. ఎప్పుడూ ఇల్లాగ కాదు. ఈతభా ఎందుచేతనో జీడిలాగ పట్టుకొని వదలకుండా ఉన్నాడు. అందుకని ఈ నాలుగు రోజులూ వాడికి కాస్త కనపడకుండా ఉందామనే అనుకుంటున్నాను.” అన్నాడు మా వాడు.

“అదా సంగతి? రెండున్నరకు ఆయన వస్తాడని ముందుగా వెళ్ళి పోతున్నావూ? అయితే ఒక్క సంగతి. ఆ వచ్చిన ఆయన నీవు వచ్చేటంతవరకూ ఇక్కడే కూర్చుంటాను అనకూడదు? అప్పుడేమిటి గతి?” అన్నాను.

ఇల్లా జరగవచ్చునని వాడికి అంతవరకూ తట్టలేదు కామాలు, ఈ మాట విని మా వాడు తెల్లపోయినాడు.

తెల్లపోయి “నిజమే బావా! వాడు అల్లా చేస్తే ఎట్లా చెయ్యవచ్చు. ఒక తీరాన వదలటం లేదు. తీరా నేను అధికారిని వెంటబెట్టుకొని వచ్చేసరికి ఈ దరిద్రుడు తయారవుతాడు కామాలు” అని అంటూ దిగాలుపడి నుంచున్నాడు.

“ఆయనకు తోచకపోయినా నేను చెప్పి అయినాసరే కూర్చోపెట్టిస్తా” అంది. అందుకని వాడు విసుక్కొని ఏమీ జవాబు చెప్పలేక నా వంక దీనంగా చూశాడు.

“ఏంరా అల్లాగ దిగులుపడతావూ? అప్పులున్నయ్యి అని ఆయనకు తెలుస్తుంది? తెలిస్తే నీకు వచ్చిన నష్టం ఏముందీ? ఆయనకు మట్టుకు అప్పులు ఉండవా?” అన్నాను.

“అల్లాక్కాదు బావా. నేను ఏదో డబ్బు గలవాడిని అయినట్లూ, ఘరానాగా బతుకుతున్నట్లూ ఆయనకు మొదట్లో అభిప్రాయం కలుగజేశాను. ఇప్పుడు ఈ విధంగా నా బతుకంతా బయటపడ్డదా నాకు మర్యాద ఉండదు!” అన్నాడు.

ఈ మాట మీద అమ్మాయి అన్నది “అయితే మీ బావ ఏం జేస్తారూ మీరే

ఉండి, ఆయనకు ఏదో మంచి మాట చెప్పి పంపించి మరీ వెళ్ళండి"

ఈ సలహా మా వాడికి నచ్చలేదు. అందుకని వాడు నాతో అన్నాడు.

"అదికాదు బావా, నేను కనపడితే ఆయన వదలడు. నువ్వే ఏదో కాస్త మంచి మాట చెప్పి పంపి వేయాలె" ఆ అనటం కూడా బతిమిలాడే పద్ధతిలో అన్నాడు.

"సరేలే, నేనేదో చెప్పి పంపిస్తానులే. నువ్వు వెళ్ళు" అని మా వాడ్ని పంపించాను, వాడు వెడుతూ "బావా, నీ కవిత్వం అంతా ఉపయోగించి ఈ పీడ వదిలించాలె సుమీ! నేను నాలుగున్నరకల్లా మా అధికారితో వస్తాను" అని చెప్పి భార్యతో, ఫలహారం కాఫీ కూడా సిద్ధం చేయమని పురమాయించి వెళ్ళిపోయినాడు.

నేను కాస్సేపు పడుకొని, విశ్రాంతి తీసుకొని వాకిట్లోకి వచ్చేసరికి ఒకాయన మా యింటికి వస్తున్నాడు. అప్పుడు మూడు అయింది. ఆ వచ్చే ఆయన నల్లగా పొట్టిగా ఉన్నాడు.

బట్టలు మాసి ఉన్నాయి. మూడు కాలేదు. అప్పుడే వస్తున్నాడు. పడిపోయినట్లు అనుకొని చూస్తూ నిలుచున్నాను. ఈ షాహుకార్లు ఎండా వానా అని చూడరు. ఎప్పుడు బడితే అప్పుడు వస్తారు. నిద్రాహారాలు ఉండవు కాబోలు. ఇల్లా అనుకుంటూ అక్కడే నిల్చున్నాను.

ఆయన యకాయకీని సరిగ్గా గడపలోకి వచ్చి నన్ను తేరిపార జూచి "నారాయణమూర్తిగారు ఉన్నారా అండి!" అని అడిగాడు "లేరు"

ఈ మాట విని ఆయన నిలువునా నీరై పోయినాడు. ఆకాశం విరిగి మీద పడ్డట్లు నిర్ఘాంతపోయి నిలబడ్డాడు.

అనుకున్న సమయానికి పైకం అందకపోతే కొంప కూలినట్లు నటించటం వర్తకులకు ఉండే సహజగుణమే కదా అనుకొన్నాను. తన సొమ్మంతా హఠాత్తుగా సముద్రంలోకి మునిగిపోయినవాడు సహితం అంత ఏడ్పుముఖం పెట్టడు. ప్రాణం మీదికి వచ్చిన వాడిలాగ గుడ్లు తేలేశాడు. వాటర్‌లూ యుద్ధంలో ఓడిపోయిన నెపోలియన్ సహితం అంత బేజారై ఉండడు. ఆయన్ను జూస్తే నాకు పరమ అసహ్యం వేసింది.

కాస్సేపటికి ఒక్క క్షణం అల్లాగే నిలబడి చివరకు "ఎక్కడకు వెళ్ళి ఉంటాడండి? నేను వస్తానని ఆయనకు తెలుసునే. ఎందుకు ఇల్లాగ వెళ్ళిపోయినాడో" అని తనలో తాను అనుకొన్నట్లు అనుకొని, మళ్ళీ ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చిన వాడిలాగ చూచి ధైర్యంతో "సరే లెండి. ఇంకా కాసేపట్లో వస్తాడనుకొంటా" అని జేబు గడియారాన్ని పైకి తీస్తున్నాడు.

"మీరు వస్తారని తెలిసే, మీకు కనపడకుండా వుండాలనే వెళ్ళిపోయినాడు" అని గబుక్కున నోరు జారి అనేశాను.

అన్న తరువాత విచారించాను. అయ్యో ఎందుకంటినా, అనవసరంగా పెద్ద మనిషి మనస్సు నొప్పించానే అని.

పాపం ఆయన తెల్లపోయి "ఎందుకండీ, ఏమంత ఖర్మం! అంత పారిపోవలసిన అవసరం ఏమీ లేదే!" అన్నాడు.

"భయం కాదుటండీ, అప్పులవాళ్ళను చూచినా అధికారులను చూచినా అని నేనన్నాను. కాని ఆయన ఏమీ తృప్తి పడ్డట్టు కనపడలేదు. పైగా ఆయన ఆహ్వానం లేకుండానే లోపలికి వచ్చేసి కుర్చీలో కూర్చున్నాడు. మా వాడు భయపడ్డంతా అయింది. ఇక ఆయనను వదిలేటట్టు లేదు. మీరు వెళ్ళండి నేను తలుపు వేసుకొంటాను, అని అంటానికి నాకూ నోరు రాలేదు. నేనూ మరో కుర్చీలో కూర్చుని, పేపరు చదువుతూ ఉన్నట్లు నటిస్తూ, ఆయనను సాగనంపటానికి మార్గం ఏదా అన్న ఆలోచనలోకి దిగాను.

బల్ల మీద పుస్తకాలూ, పత్రికలూ అవీ చాలా ఉన్నయి. ఆయన ఒక ఇంగ్లీషు మాసపత్రికను లాగి పేజీలు తిరగేసి చివరకు ఏదో చదువుతూ ఉన్నట్లు చూడటం మొదలుపెట్టాడు. మొదట ఆయన బొమ్మలకోసం పేజీలు తిరగేశాడు. అనుకొన్నాను. గాని చివరకు ఆయన ఏదో చదువుతున్నట్లు తోచింది. ఏదో మూడో ఫారం దాకా చదువుకొని ఉంటాడు. పైకి చదవండి. నేను కూడా వింటాను అని అందామని అనుకొని మరీ ఏడిపించినట్లు అవుతుందని ఊరుకొన్నాను.

నేను అనుకున్నట్లే అయింది. ఆయన చదువుతూ ఉన్నట్టు నటన చేస్తున్నాడని తేలిపోయింది. ఎందుకంటే,పది నిమిషాలు కాకముంద, ఆయన పుస్తకాన్ని బల్ల మీద పెట్టి పైకీ, కిందికీ, చూడటం సాగించాడు. ముందు ఆయన దూలాలూ, కడ్డీలూ, లెక్కేసుకొన్నాడు. ఆపైన కిటికీలు ఎన్ని అయిందీ, ఒక్కొక్క కిటికీకి యెన్ని చువ్వలు

ఉన్నదీ కూడా చూచుకొంటూ ఉంటే నాకు నవ్వొచ్చింది.

కాసేపు ఇల్లాగ చూచి, పాపం ఆయన చివరకు నా వంక జాలిగా చూస్తూ అడిగాడు, "ఏమండీ, ఎక్కడికి వెడతానని చెప్పి వెళ్ళాడండీ?" అని. అల్లాగ అడుగుతూ ఉన్న పెద్ద మనిషికి (బియ్యపు వర్తకుడయితేనేం!) మర్యాదగా జవాబు చెప్పకపోవటం తప్పు అని తోచింది నాకు. అందుకని ఈతభా నేను మర్యాదగానే జవాబు చెప్పాను.

ఆంధ్ర ఇన్స్యూరెన్సు హాలులో ఏదో టీపార్టీ ఉందని వెళ్ళాడండీ?" అని.

"ఎన్ని గంటలకండీ, ఆ టీపార్టీ" అని అడిగాడు ఆయన.

ఏమో నాకు తెలియదండీ అన్నాను నేను.

ఆయనకు నేను వస్తానని తేలిసే! ఎందుకు వెళ్లాడబ్బా! అని గొణుక్కొని అయితే, ఎప్పుడు వస్తాడని మీ అభిప్రాయం? అని అడిగాడు.

దొరికాడుగా అనుకొన్నాను. ఆయనను పంపివేయటానికి ఏదో మాట అనవలసిన సమయం అదేనని నిశ్చయించుకొని ఎప్పుడొస్తాడో చెప్పలేమండి. రాత్రికే గాని ఈ మధ్య రాడు. అదైనా రాత్రి పదకొండింటికి వస్తాడు. రావటం అంటూ ఉంటే ... ఒకప్పుడు అదీ లేదు. నమ్మకంగా చెప్పలేము.

ఒక్కొక్క రోజున ఇంటికి రానేరాడు. అన్నాను ఒక్క గుక్కలో.

ఈ మాట విని కూడా ఎందుకు కూర్చుంటాడు. ఎంత మొండివాడైనా? ఇక లేచిపోతాడు గదా అనుకొంటూ ఆయనవంక చూస్తూ కూర్చున్నాను. ఆయన ముఖం చూస్తే లేచిపోదామని నిశ్చయానికి వచ్చినట్లే కనపడ్డది.

ఆశ్చర్యపడుతూ పరధ్యాన్నంగా కాసేపు కూర్చుని ఆయన మళ్ళీ ఆగాడు. "ఏమండీ అయితే ఇంట్లో ఆయనకు భార్యాబిడ్డలు లేరా?" అని.

"లేకేమండి? ఉన్నారు. ఉంటే ఏం? వాడికి భార్యాపిల్లల సంగతి పట్టిందీ?" అన్నాను నేను బొత్తిగా వాడు చెడిపోయినా చెప్పలేక చెపుతున్నట్లు.

నా మాటలు విని ఆశ్చర్యపడి అడిగాడు మళ్ళీ "అయితే ఆయన ఉద్యోగపర్వంలో ఉన్నాడు గదా, ప్రొద్దున్నే లేచి ఆఫీసుకు వెళ్ళవద్దా? ఇల్లాగ అయితే, ఆఫీసులో పని చేయటానికి ఓపిక ఎక్కడ నుంచి వస్తుందండీ?" అని.

"ఆఫీసు పట్టిందిటండీ ఆయనకూ? ఎప్పుడో చేరుతాడు ఆఫీసుకు ఏ పదింటికో, పదకొండింటికో"

"అయితే పూర్వపు మనిషి కాదన్న మాట!"

"ఎబ్బే. పూర్వపు మనిషి కానేకాడు. అంతా కొత్త సిరస్తా. మారిపోయినాడు. బొత్తిగా మారిపోయినాడు. ఇంటి దగ్గర పెళ్ళాం ఒక్క తీరాన మొత్తుకొంటున్నది. పెందరాళే కొంపకు చేరుకోమని."

"అయితే ఉండి ఏమీ లాభం లేదన్నమాట?" అంటూ ఆయన లేచి నిలబడి నా వంక చూశాడు. నేను తల గట్టిగా ఊపుతూ "ఊహూ, ఏ మాత్రం లాభం లేదు. అసలు వస్తాడో రాడో కూడా చెప్పలేము" అన్నాను.

ఇక ఉండి లాభం లేదని ఆయనకు గట్టిగా తోచింది. లేచి నిలబడ్డాడు. గుమ్మంలోకి వెళ్లాడు. మళ్ళీ వెనక్కు తిరిగి "అయితే మీకేమౌతాడు ఆయన?" అన్నాడు.

నేను విచారపడుతూ "మా బావమరిదేనండి. చెప్పుకోటం సిగ్గు కూడాను!" అన్నాను. ఊహు, అల్లాగుటండీ. మీ ఇంట్లో ఆయన అద్దెకు ఉన్నాడేమో, మీకూ, వారికీ పోట్లాటలు ఉండటం మూలాన అల్లా అంటూన్నారేమో అన్న సందేహం కూడా ఉండనక్కరలేదన్న మాట!" అని వినపడీ వినబడనట్లు గొణుక్కుంటూ మెట్లు దిగి, నేను వెడతా అన్నాడు.

నేనూ నవ్వుతూ, వెళ్ళడమే మంచిది. కూర్చుని ఏమీ లాభం లేదు. పైగా మీ పనులు నష్టం! అన్నాను.

ఆయన ముందుకు నడిచాడు.

వెనక నుంచి నేను, మీరేమీ తొందరపడకండి, వాడితో చెప్పి అన్ని విషయాలూ నేను సర్దుబాటు చేస్తాను, అన్నాను . ఆయన నా వంక వికారంగా నవ్వుకొని ముందుకు సాగినాడు.

3

ఆయనను అట్లా పంపించి, మా కాంతం, నేనూ, మా వాడి భార్యా అంతా కూర్చుని నవ్వుకొన్నాము. జరిగిన సంభాషణ అంతా వాళ్ళకు పూసగుచ్చినట్లు చెప్పాను.

ఎన్ని అబద్ధాలు చెప్పారండి, మా తమ్ముడ్ని గురించి అన్నది మా ఆవిడ. ఒక్కొక్క సమయంలో, అల్లాగ అబద్ధమాడక తప్పదు, అని నేను సమాధానం చెప్పాను. ఎల్లాగోలాగు తప్పదు. అని సంతోషించాము మేము.

ఓ నిమిషం అయిందో లేదో ఎందుకో ఉత్తరపు కిటికీలో నుంచి తొంగి చూశాను. దగ్గరలో అర్ధ ఫర్లాంగు దూరంలో ఉన్నాడు మా వాడు. ఇంకెవరితోనో ఇద్దరితో కలిసి వస్తున్నాడు.

మా బావమరిది భార్యకూడా తొంగి చూచి "వస్తున్నారండీ అదుగో ... తలగుడ్డ పెట్టుకొని దర్జాగా నడుస్తున్నాడొకాయన. ఆయనే కామాలు అధికారి! అట్లా ఉన్నాడేం ఊసురోమంటూ!" అన్నది. అధికారులు అట్లాగే ఉంటారమ్మా అని నేను అన్నాను. లేచి మళ్ళీ కిటికీలో నుంచి చూశాను. అమ్మాయి అన్న మాట నిజమే. ముగ్గురూ వస్తున్నారు. జవాను పెట్టె నెత్తిన పెట్టుకొని ముందు నడుస్తున్నాడు. జవాను వెనకాల అధికారి, ఆ వెనకాల మా వాడూ కనిపించాడు.

అధికారి వస్తున్నాడని నిశ్చయించుకొనేసరికి ఈ బియ్యపు వర్తకుడు ఇంకా అక్కడే ఉన్నాడేమోనని సందేహం వేసింది. తలుపు తీసి చూశాను. అక్కడే శనిగ్రహంలాగ నిలబడి ఉన్నాడు వాళ్ళ వంక చూస్తూ.

అధికారి ఎదటే తన బాకీ విషయమై మా వాడిని నిలదీసి అడుగుతాడేమోనని భయం వేసింది. అందుకని గబగబా వీధిలోకిపోయి, ఆయన్ను వెనక్కు పిలిచి "చూడండీ, మా వాడున్నూ, వాడున్న బ్యాంకి అధికారిన్నీ వస్తున్నారు. మీరు బాకీ సంగతి ఇప్పుడేం ఎత్తకండేం!' అని బ్రతిమిలాడాను.

"ఎబ్బే! ఆ మాత్రం నాకు తెలియదుటండీ? వస్తున్నారు కదా, ఒక మారు కనపడి నమస్కారం చేసి వెడదామని నుంచున్నాను" అంటూ ఆయన వెకిలిగా నవ్వాడు.

"మీ బాకీ, వారం రోజులలో తీర్చే ఏర్పాటు నేను చేస్తాను, మీరువెళ్ళిపొండి" అని ఇంకోమాటు ఆయనకు గట్టిగా చెప్పి, నేను గబగబా ఇంట్లోకి వచ్చేశాను. కుర్చీలూ అవీ సర్దటానికి.

పెద్ద మనుష్యులను రిసీవ్ చేయటానికి తగిన పద్ధతిలో కుర్చీలు సర్ది వాకిట్లోకి

వెళ్లేసరికి మా వాడు ఎదురై గబగబా నడుస్తూ ఒక్క గుక్కలో వచ్చాడు. బావా అంటూ లోపల అడుగు పెట్టాడు. నేను అక్కడే నుంచుని ఆ వర్తకుడివైపు తిరిగి వెళ్ళండి అని సంజ్ఞ చేశాను.

నా మాట వినకుండా ఆయన మళ్ళీ ఇంట్లోకి ప్రవేశిస్తూ మా వాడ్ని అడిగాడు రమ్మంటారా అని. మా వాడు ఆయనకు ఎదురుగా వెళ్ళి, వినయంగా నమస్కరించి, "నేను తమ కోసం రైలు దగ్గరకు వెళ్ళాను. మీరు కారులో ముందుగా వచ్చారని గుమాస్తా చెప్పిందాకా నాకు తెలియనే తెలియదు." అన్నాడు.

తమరు వచ్చి చాలా సేపు అయిందా ఏమిటండీ! క్షమించండి అంటూ ప్రాధేయపడటం చూచి నేను నిర్ఘాంతపోయినాను. స్టేషను నుంచి మా వాడితో వచ్చింది గుమాస్తా అనీ, ఈయనే అధికారి అనీ అప్పటికి నాకు తెలిసింది. నిలువునా నీరై పోయినాను. నోట మాట రాలేదు కూడా.

నేను ఆ స్థితిలో ఉండగానే మా వాడు ఆయనను నాకు ఎరుకపరచాడు. నేను ఆయనకు షేక్‌హాండ్ ఇవ్వాల్సింది మరిచిపోయి కలయో, వైష్ణవమాయో అన్న స్థితిలో ఉన్నాను. ఆయన చెయ్యి పట్టుకొని గట్టిగా ఊపి "మీ బావగారు వీరేనా? పేరు విన్నాను. ఎప్పుడూ చూడలేదు." అని గట్టిగా నవ్వాడు.

అమ్మాయి తయారు చేసిన ఫలహారాలూ, కాఫీ ముందుకు వచ్చినై. అందరూ సంతోషంతో కానిస్తున్నారు. నేను అయోమయస్థితిలో ఉన్నాను. ఆయన కులాసాగా ఏవో ప్రశ్నలు అడుగుతున్నాడు. మా వాడు ఏదో వినయంగా సమాధానాలు చెబుతున్నాడు. నాకు మాత్రం ఆనందంగా లేదు. ఏదో గొప్ప తప్పు చేసిన వాడిలాగా నేను బాధ అనుభవిస్తున్నాను. చివరకు ఆ అధికారి మా వాడి వంక తిరిగి "ఏమయ్యా, నీవు టీ పార్టీలకూ వాటికీ తరుచూ వెళుతూ వుంటావా?" అని అడిగాడు. ఈ అడగటం మామూలు ప్రశ్న అడిగినట్లు లేదు. ఏదో ఎత్తిపొడుపు మాటలాగా ధ్వనించింది.

"ఎప్పుడైనా వెడుతూ ఉంటానండి! ఇవ్వాళ రెండు గంటలకు ఓ టీ పార్టీకి వెళ్ళాను. అక్కడి నుంచే యకాయకీని స్టేషనుకు వచ్చేశానండి" అన్నాడు మా వాడు.

"అది సరే కొంపా గోడీ, ఏమీ పట్టించుకోకుండా తిరుగుతూ ఉంటావుటగా?" ఈ ప్రశ్నలో కొంచెం వేడి ఉన్నట్లు తెలిసింది మాకు.

"ఎబ్బే, లేదండీ" అంటూ మావాడు తెల్లపోయినాడు. "లేదనబోకు, రాత్రిళ్ళు నీవు ఇంటికి రావనీ, వచ్చినా ఏ ఒంటి గంటకో, వస్తావనీ, నాకు తెలుస్తున్నది" అని అన్నాడాయన ఠీవి, దర్జా ఉట్టిపడుతున్న కంఠ స్వరంతో. నాకు భయం వేసింది. అవమానంతో కుంగిపోయినాను.

"వట్టి అబద్ధం అండీ! ఎవరండి ఇల్లాంటి సంగతులు మీకు చెప్పింది? దుర్మార్గం... లేని పోనివి అల్లాగ చెప్పటం కేవలం దుర్మార్గం" అని మా వాడు గోల పెట్టాడు.

ఆ బ్యాంకి అధికారి వాడి వంక ఇంకా కొరకొరా చూస్తూ "దుర్మార్గం నీదిలాగ కనపడుతున్నది. నిన్ను గురించి ఇల్లాగ చెప్పింది బజారు మనిషి కాదు. చాలా పెద్దమనిషి" అన్నాడు ఠీవిగా.

"ఎవరండీ అ పెద్దమనిషి! నన్ను గురించి నా అధికారులతో ఇల్లాంటి అబద్ధాలు చెప్పిన వాడు ఎల్లాంటి పెద్ద మనిషో చూస్తాను. ఆయనను నా ఎదుటకు తీసుకురండి' అని మా వాడు విసుగ్గా అన్నాడు.

"ఎదుటకు తీసుకురావటం ఎంతసేపు! కాని ఇల్లాగ ఇల్లు పట్టకుండా తిరుగుతున్నావే, ఆఫీసు పనులు నిలకడగా చేస్తావని ఎల్లాగ నమ్మకం?" ఈ మాటలు ఆయన అధికారిలాగా అన్నాడు.

మా వాడు కలత పడ్డాడు. తొణికిపోయి, "వట్టిదండి. ఆ చెప్పిన ఆయనను పిలిపించి న్యాయం విచారించాలి" అని ప్రాధేయపడ్డాడు.

నాకు ఏం జేయాలిసిందీ తోచలేదు. అంతకుపూర్వం నేను చెప్పినవన్నీ అబద్ధాలు అని ఒప్పుకొంటే నేను అధికారి దృష్టిలో వట్టి దుర్మార్గుడ్ని అయిపోతాను. కాదు, నేను చెప్పినదంతా నిజమేనని నిలవతొక్కుకుంటే ... ఏమీ మాట్లాడలేక ఊరుకొన్నాను.

చివరకు ఆయన మా వాడని అడిగాడు, "నిన్ను గురించి ఈ మాటలన్నీ నాకు చెప్పింది ఎవరో తెలుసా?".

మా వాడు మాట్లాడలేదు.

"ఇదుగో ఈయనే మీ బావగారే!" అని నా వంక చూపాడు.

పిడుగుపడ్డట్లు అయింది. మా వాడు నిర్ఘాంతపోయి నా వంక వెర్రిగా జాలిగా చూశాడు. నేనే కాస్త ధైర్యం తెచ్చుకుని "ఒక్క పొరపాటు జరిగిందండి. మిమ్మల్ని..."

అని ఏదో చెప్పవస్తుంటే ఆయన నా మాటకు అడ్డొచ్చి "నాకు తెలుసులెండి మీరు పొరపడటం నేను గ్రహించక పోలేదు. ప్రయాణంలో మాసిపోయిన బట్టలూ, నేనూ పెద్ద మనిషి అని అనుకొనే స్థితిలో లేకపోవటం మూలాన మీరు పొరపడ్డారు. అయినా ఒకరితో మట్టుకు లేనిపోని అబద్ధాలన్నీ చెప్పటం తప్పుకాదండీ?" అన్నాడు.

"తప్పేనండి పొరపాటు అయిపోయింది." అని నేను నొచ్చుకొన్నాను, ఆయన విరగబడి నవ్వాడు.

కాసేపు అయిన తరువాత నవ్వు ఆపుకొని అన్నాడు "ఇల్లాగ మీరు అబద్ధాలాడటం ఇది మొదటిసారి కాదు. నేను చాలా రోజుల నుంచీ చూస్తున్నాను. మీరు వ్రాసినదంతా చదువుతున్నాను. మహాకవి కంటే ఎక్కువగా అబద్ధాలాడుతున్నారు" అన్నాడు.

ఈ మాటలు విని నేనేమీ మాట్లాడలేకపోయినాను.

ఆ తరువాత ఆయన మా వాడివంక తిరిగి కోపంగా చూస్తూ "అయితే నీవు బ్యాంకిలో ఉద్యోగం చేస్తూ ఊళ్ళో బాకీలు చేస్తున్నావు! బాగుందా ఇది!" అన్నాడు.

"ఎబ్బే! ఎక్కడా బాకీలు లేవండి. ఒక్క బియ్యపు వర్తకుడికే యాభై ఇవ్వాలె. నాకు రావలసిన సొమ్ముకూడా చూస్తే ఈ బాకీ ఒక లెక్కలోది కాదని తమకు తెలుస్తుంది. నాకు పొలాల మీద రావాల్సిన రెండు వందల రూపాయలు రైతులు ఇంకా తెచ్చి ఇయ్యలేదు. ఆ సొమ్ముకోసమే చూస్తున్నాను. ఈ వారంలో తప్పక వస్తుంది. రావటంతోనే ఈ బాకీ తీర్చేస్తానండి" అని మా వాడు వినయంగా సమాధానం చెప్పాడు.

ఈ సమాధానం విని ఆయన ఏ మాత్రం తృప్తి పడ్డట్టు కనిపించలేదు. ఆయన్ని ఏదో సందేహం బాధిస్తున్నట్లు స్పష్టంగా కనిపించింది. ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు. ఎందుకో విసుక్కొన్నట్లుంది.

ఆయన వైఖరీ చూస్తే నాకూ భయం వేసింది. ఆయన అన్న మాట నిజమే. బ్యాంకిలో ఉద్యోగం చేస్తూ ఊళ్ళో అప్పులు చేయటం తప్పే. దీన్ని మనస్సులో పెట్టుకొని ఆయన మా వాడికి ఏదైనా అపకారం చేస్తాడేమోనన్న భయం చాలా బాధ పెట్టింది. నేను చేసిన పొరపాటు వల్ల కదా ఇంత అవస్థ వచ్చిందీ అనుకొని కష్టపడ్డాను. మావాడూ విచారపడుతున్నాడు.

4

ఇంతలో ఎవరో ఒకాయన చేత్తో పుస్తకం పట్టుకని వచ్చి, గుమ్మంలో నుంచున్నాడు. ఎవరో చాలా మంది ఉన్నారూ మనం వెళ్ళటం బాగుండదు - అని ఆయన అనుకొని ఉంటాడు. లేకపోతే అంతసేపు గుమ్మంలో నుంచోవలసిన పని లేదు. ఆయన వాలకం చూచి బియ్యపు వర్తకుడు ఆయనే అనుకొని మా వాడి వంక చూశాను. వాడు మొదట ఆశ్చర్యపడి తరువాత తెల్లబోయినాడు, ఆ అధికారి నా వంక ఓసారీ మా వాడి వంక ఓ సారీ చూచి ఆ క్రొత్తగా వచ్చింది ఎవరైందీ గ్రహించాడు.

ఎవరికోసం? అని ఆ అధికారి ఆ క్రొత్తగా వచ్చిన ఆయనను అడిగాడు. పంతులుగారికోసం అంటూ ఆ వర్తకుడు మా బావమరిది వేపు చెయ్యి చూపాడు. దాంతో అందరికీ స్పష్టంగా తెలిసిపోయింది ఆయన ఎవరు అయిందీ.

ఎల్లాగూ అందరికి తెలిసినవిషయమే కదా, ప్రత్యేకంగా జరగబోయే ప్రమాదం ఏమీ లేదు అనుకుని నేనే ఆయనను కూర్చోమని కుర్చీ చూపించాను. ఫలహారం ముందు పెట్టి కాఫీ కూడా ఇచ్చాను. ఆయన నవ్వుతూ కూర్చున్నాడు. మా వాడు మట్టుకు పది లంఖణాలు చేసి, ఆ రోజునే పథ్యం పుచ్చుకొన్నవాడి ముఖం పెట్టాడు. ఆయన బియ్యం వర్తకుడూ, డబ్బు అడగటానికి వచ్చాడూ అన్న సంగతి గ్రహించినప్పటి నుంచీ, ఆ అధికారి నిప్పులు కక్కుచున్నాడు.

నేను ఈ విచిత్ర సంఘటనను గూర్చి ఆలోచించటం మొదలుపెట్టాను. అధికారిని అనుకొన్నట్లు గౌరవించ లేక పోయినాను. కటువుగా మాట్లాడి పంపేద్దా మనుకొన్న షాహుకారుకు కుర్చీ యిచ్చి గౌరవించాను. మనం అనుకొన్నది అనుకొన్నట్లు జరగక వ్యవహారం తలక్రిందులౌతుంటుంది గదా అనుకొంటూ కూర్చున్నాను.

మా వాడు ఏమీ మాట్లాడలేదు. నిశ్చేష్టుడైపోయినాడు. తలవంచుకొని కాఫీ తాగుతున్నాడు. అధికారి కప్పు చేత్తో పట్టుకొని కాఫీతో పాటు కోపాన్ని కూడా కొంచెం కొంచెంగా మింగుతున్నాడు.

బియ్యపు వర్తకుడు తన బాకీ సంగతి ఏమీ ఇంతవరకూ తేలేదు. ఊరికే నవ్వుతూ కాసేపు కూర్చుని మా వాడిని పలకరించి "వీరు మీ బావగారా?" అని నన్ను

చూపుతూ అడిగాడు. అవునని మా వాడు తల ఊపాడు. బ్యాంకు అధికారివంక చూస్తూ .'వారు బంధువులా?" అని ఇంకో ప్రశ్న వేశాడు. కాదు, మన బ్యాంకీ అధికారులని మా వాడు చెప్పాడు. షాహుకారు విని ఆశ్చర్యపోయి అల్లాగా అండీ నమస్కారం అంటూ వినయం కనపర్చాడు.

నలుగురిలో బాకీ సంగతి ఎత్తకపోవటం వల్ల షాహుకారు మేమనుకొన్నంత చెడ్డవాడు కాదని తేలింది. అధికారి మట్టుకు కోపంగానే ఉండి చివరకు మా వాడి వంక తిరిగి "వీరు ఎవరు?" అని అడిగాడు షాహుకారును చూపిస్తూ.

"బియ్యపు వర్తకులు."

"ఎంత బాకీ వీరికి నువ్వు?"

"యాభై రూపాయలు"

"అప్పు చేశావటయ్యా? నీకు బ్యాంకిలో ఉద్యోగం ఏమిటి, ఊళ్ళో బాకీలు ఏమిటి? ఏమీ బాగుండ లేదు. ఇల్లాగ చేస్తివా నీ ఉద్యోగానికి నీళ్ళొదులుకోవాల్సి ఉంటుంది." అన్నాడు ఆ అధికారి ప్రతి మాటా తన దర్జాకు తగిన ఊపుతోనూ నొక్కుతోనూ. వర్తకుడి ఎదుట తన దర్జా చూపటానికి ఆ అధికారి ఈ మాటలు అని ఉంటాడు. లేకపోతే ఇదివరలో ఒకసారి ఇల్లాగ అని కూడా, మళ్ళీ ఇప్పుడు అనడం అవసరం లేదు.

"తీర్చివేస్తానండి వారం రోజులలో" అన్నాడు మా వాడు.

"తీరుస్తావనుకో. ఐనా నీవు అప్పు చేయకూడదు. అసలు ఈ విషయం నా చెవిని పడకుండా ఉండవలసింది. పడ్డ తరువాత దీని విషయమై యాక్షన్ తీసుకోకతప్పదు" అని కఠినంగా అన్నాడు అధికారి.

మా వాడు ఏదో చెప్పలేక బాధపడుతున్నాడు. దీనికంతా కారణం నేను చేసిన పొరపాటుగదా అని నేనూ విచారపడుతున్నాను. నా చెవిని ఎందుకు పడ్డదా ఈ విషయం అని ఆ అధికారి లోపల విచారపడుతున్నట్లు ఊహించవచ్చు.

షాహుకారుకు మట్టుకు ఈ గొడవ ఏ మాత్రం తెలియలేదు. కొంతసేపటికి ఉలిక్కిపడ్డాడు. పాలిపోయిన మొఖంతో ఆ షాహుకారు ఆ అధికారివంక తిరిగి

అన్నాడు ...

"ఏమండీ పంతులుగారూ నాకు బాకీ వున్నారన్న విషయాన్ని గురించేనా తమరు మాట్లాడుతున్నది?"

"అవును, నీ బాకీ విషయమే"

"ఆయన నాకు బాకీ వున్నారని తమకు ఎవరు చెప్పారు?"

"ఎవరు చెపితే ఏం? ఆయన బావగారు చెప్పారు"

"వట్టి అబద్ధం అండి. ఆయన చెప్పింది. ఆయన మాటలే నమ్మారూ!" అన్నాడు షాహుకారు దీర్ఘాలు దీస్తూ.

నాకు చచ్చినచావు అయింది. వీడు కూడా నేనేదో అబద్ధం కల్పించి చెప్పాననేసరికి, పాపం అధికారే నా పాలిటి దేవుడై ఆ కాస్త మాటా నిలవదీసి అడిగాడు. "ఆయన అబద్ధం ఆడుతున్నాడు అంటావేమయ్యా? నారాయణమూర్తిగారు మట్టుకు అనటం లేదా బాకీ వున్న మాట నిజమేనని?"

"పాపం పంతులుగారికి తెలియక చెప్పారు. వారు నాకు ఒక్క దమ్మిడీ అయినా బాకీ లేరు" అన్నాడు షాహుకారు.

అందరం పిచ్చి చూపులు చూశాము. షాహుకారుకు ఏమన్నా పిచ్చి ఎక్క లేదు గద అనుకొన్నాము. ఒక్క క్షణం అయిన తరువాత మాకు ఒకటి తోచింది. మా వాడి ఉద్యోగానికి మొప్పం వస్తుందని షాహుకారు ఎత్తిన ఎత్తు ఇది అనుకొన్నాము. అనుకొని సంతోషించాము. అధికారి మట్టుకు ఈ మాత్రం ఊహించలేడా? ఊహించి కూడా ఏమీ అనలేక ఊరుకొన్నాడు. ఎవ్వరం ఏమీ మాట్లాడలేదు.

నిశ్శబ్దం, ఎంత సేపు? అర నిముషం. ఇంతలో అధికారి, ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చిన వాడిలాగ చివుక్కున విసురుగా తల యెత్తి షాహుకారు వంక చూస్తూ . 'నీకేం బాకీ లేనేలేదా? ఏదీ పుస్తకంలో జమ వుందేమో చూడనీ" అన్నాడు.

మంచి ప్రశ్న. అధికారి కూడా చాలా తెలివైన వాడు అనుకొన్నాము.

వర్తకశిఖామణి ఎత్తిన ఎత్తు గొప్పదే కాని అధికారి ఇల్లాగ పుస్తకం చూపమని

అడుగుతాడని వూహించి ఉండడు. అందుకని కాపీ చేస్తుండగా పట్టుబడ్డ స్కూలు కుర్రాడులాగ తెల్లముఖం వేస్తాడని అందరం ఒక్కసారి అటు చూశాము.

వర్తకుడు తెల్లముఖం వెయ్యలేదు. ధైర్యంగా నిశ్చలంగా ... చూడండి కావలిస్తే అంటూ పుస్తకం ఆయనకు అందించాడు. నేనూ, మా వాడూ అధికారీ, అక్కడున్న వాళ్ళం అందరం కూడా ఆకాశంలోనుంచి, ఏదో విచిత్రవస్తువు కిందికి దిగుతూ వుంటే, అది బాంబా, విమానమా, మనిషా, బొమ్మా? అని ఎంత విస్మయంతో చూస్తామో అంత విస్మయంతో చూశాము ఆ పుస్తకం వంక.

అధికారి పుస్తకాన్ని ఇంకా సందేహంతోనే అందుకొని, పేజీ తీసి, తాను చదువుకొని నవ్వుకొన్నాడు. అసలు సంగతి ఏమిటో చెప్పకుండా ఆయన ఒక్కడే ఆనందించటం నాకు కష్టంగా ఉండి, ఊరుకోలేక – నిజమేనా అండి? జమ ఉందా? – అని అడిగాను ఆదుర్దాగా.

అప్పటికి ఆయన స్పష్టంగా జవాబు చెప్పక అవునన్నట్లు తల ఊపాడు. నవ్వాడు. నవ్వి మా వాడి వంక చూశాడు.

ఆ తరువాత నన్ను జూచి నవ్వాడు. ఇల్లా నవ్వడం వల్ల నాకేదో సందేహం కలిగింది. జమ ఉంటే, ఉంది అని చెపితే సరిపొయ్యేది. ఆయన అట్లా చెప్పక ఊరికే అందర్నీ జూచి నవ్వటం సాగించాడు.

అందరికీ ఏమైనా అర్థం అయిందా అంటే, ఒక్కరికీ నిజం ఏమిటైందీ తెలిసినట్లు లేదు. అంతా ఆయనకు గుడ్లు అప్పగించి తెల్లపోయి చూస్తున్నారు.

ఎంతసేపని ఊరుకోగలను? చివరకు నేనే నోరు చేసుకొని మా వాణ్ణి అడిగాను – "ఏంరా ఇచ్చి మరిచి పోయినావా ఏమిటి?" అని.

"ఎబ్బే నేనివ్వలేదు. బాగా జ్ఞాపకం. నేను డబ్బుకు సంబంధించిన విషయాలు ఎప్పుడూ మర్చిపోను..." అని వాడు ఘట్టిగా చెప్పాడు.

అందరం తెల్లపోయినాము. ఏమీ బాకీ లేకపోతే ఆయన అల్లాగ బాకీ కోసం తిరగటం ఎందుకు సంభవించింది? బాకీ ఉన్నట్లయితే జమ ఎట్లా పడి ఉంటుంది! ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానం ఏమీ తోచలేదు. పక్కా రెండు నిముషాల సేపు అందరం ఆ

అధికారివంక చూస్తూ కూర్చున్నాము.

ఈ పరిస్థితులు చూచి వర్తకుడు అప్పటికప్పుడు జమ కట్టటానికి ఏ మాత్రం అవకాశం లేదు. అయినా తెలుసుకొందామని "జమ ఎప్పుడో చూడండి" అని అడిగాను అధికారిని.

ఆయన నవ్వుతూ "షాహుకారు చేసిన మాయ ఏమీ లేదు. ఇరవై రోజులు క్రింద జమ పడ్డది" అన్నాడు. ఈ తమాషా ఎట్లా జరిగిందో ఎవ్వరికీ తెలియలేదు.

"ఏమిటయ్యా ఈ నాటకం?" అని నేను షాహుకారునే అడిగాను. ఆయన "పుస్తకంలో ఏమి రాసి ఉందో పంతులు గారినే చదవమనండి తెలుస్తుంది" అన్నాడు.

అందరం అధికారి వంక తిరిగాము. "చదవండి తొందరగా" అన్నట్లు చూస్తూ.

అధికారి "ఇక్కడ ఉన్నది చదువుతాను వినండి. ఈ బాకీకి గాను నారాయణమూర్తి గారి భార్య ఇచ్చిన రొఖ్ఖం యాభై రూపాయలు, అక్షరాల యాభై రూపాయలు" అని చదివి ఊరుకొన్నాడు.

విస్మయం, ఆనందం తోసుకొచ్చాయి, మా హృదయాల్లో. అందరికంటె మా వాడు ఎక్కువగా ఆశ్చర్యపోయినాడు. ఒక్క నిమిషం ఎవ్వరం రెప్ప వాల్చలేదు. ఏ విధమైన శబ్దమూ చెయ్యలేదు. మరుక్షణంలో చీకట్లను చీల్చుకొని వచ్చిన మెరుపుల్లాగ అందరి ముఖాలపైన చిరునవ్వు మెరిసింది. మెరుపుల వెంట ఉరుములు, అందరు విగరబడి నవ్వారు.

అందరితో పాటూ మావాడూ నవ్వాడు మొదట. కాని వెంటనే వర్తకుడ్ని కొరకొరా చూస్తూ అడిగాడు – "ఏమయ్యా సొమ్ము ముట్టిన తరువాత కూడా, ఆ సంగతి నాకు చెప్పక, అల్లాగ, కాళ్ళు అరగిపోయే లాగున తిరిగి సొమ్ము ఇమ్మని వేధించావు! నిజంగా బాకీ ఉన్నప్పుడు ఎప్పుడూ అడిగి ఎరుగవు! బాకీ లేనప్పుడు ఇల్లా బాధ పెట్టావు. ఏమిటది?" ఈ అనటం కోపంగానే అన్నాడు.

"ఇది వరకు అంటే నా స్వంత బాకీ కాబట్టి మీరు ఎప్పుడిచ్చినా పుచ్చుకొన్నాను. సొమ్ము అందటంతోనే మీరు ఇస్తారని ధైర్యం. ప్రత్యేకంగా అడగటం అవసరం లేకపోయింది. ఆ రోజున ఏదో అవసరం వచ్చి అడగ్గానే అమ్మాయిగారు బాకీ మొత్తం

యావత్తూ నాకిచ్చి, మళ్ళీ ఆ సొమ్ము యావత్తూ మీ వద్ద నుంచి వసూలు చేయమని కోరారు. ఆమెగారు ఇచ్చారని చెబితే మీరు మళ్ళీ ఇయ్యరు. అందుకని ఆ విషయం మీకు చెప్పలేదు. కాని మీరు నాకు బాకీ లేకపోయినా ఆమెకు బాకీ పడ్డారు. అమ్మాయిగారికి ఇవ్వాల్సిన సొమ్ము కోసమే నేనంతగా తిరిగింది. నా సొమ్ము కోసమైతే తిరగనే తిరగను" అన్నాడు. అంతా విని నవ్వు కొని ఊరుకొన్నారు.

5

షాహుకారు పాపం, అమాయకంగా, అధికారి మా వాడికి అపకారం ఏమైనా చేస్తాడేమోనన్న భయంతో ఉన్నది ఉన్నట్లు చెప్పాడు. అందులో ఏమీ సందేహం లేదు. ఈ సంగతి అంతా విని అందరూ మరోసారి నవ్వుకొన్నారు. చాలా తమాషా అయిందనుకొన్నారు. అంతవరకు బాగానే ఉంది.

దాని తరువాత జరిగిన కథే నాకు కష్టం కలిగించింది. షాహుకారు సెలవు పుచ్చుకొని వెళ్ళిపోయినాడు. అధికారి మా వాడితో అన్నాడు – "నీవు ఏదో బాకీ చేశావని నాకు తెలియడం మూలాన నేను స్నేహరీత్యా నిన్ను మందలించాను గాని మరోటిగాదు. పెద్దవాడిని కాబట్టి నీకు మంచి మాట చెప్పాను. నేను అన్న మాటలు మనస్సులో ఉంచుకోకేం!" అని.

మా వాడు ఆయనతో "తమకేం తెలుసూ? అయినా తమరు అన్నది ఏమీ లేదు." అని నవ్వి ఊరుకొన్నాడు.

"నారాయణమూర్తిగారికి, పాపం, ఏమీ తెలియదు. భార్య బాకీ తీర్చిన విషయమూ తెలియదూ, ఆయన బావగారు ఈ సంగతంతా తమకు చెప్పిన విషయమూ తెలియదు! పాపం ఆయన అనవసరంగా ఖంగారు పడటం సంభవించింది" అన్నాడు గుమాస్తా అధికారితో.

అందరికీ వాడి విషయంలో సానుభూతి కలిగేలాగున, అందరూ వాడ్ని చూచి జాలిపడ్డట్లు చూపులు చెపుతూనే వున్నాయి.

అసలు ఈ గలభాకు అంతా మూలకందం మావాడి భార్య. ఇట్లాసంగతి అని మాట మాత్రం అన్నా నాకు చెప్పలేదు. ఇంత గ్రంథం జరుగుతూ వుంటే ఊరుకొని

వుందే కాని అసలు రహస్యం బయటపెట్టలేదు. ఆ అమ్మాయిని ఇదేమని ఒక్కరూ ఒక్క మాట అయినా అనలేదు. పైగా చాలా తెలివైంది అని మెచ్చుకొన్నారు.

ఇక మిగిలిపోయింది నేను. నా సంగతి ఒక్కరూ ఎత్తలేదు. "పాపం ఈయన అన్యాయంగా ఫూల్ అయిపోయినాడు" అని ఒక్కరూ – ఒక్కరైనా జాలి పడలేదు.

వారి సానుభూతిని ఆశిస్తూ, చివరకు నేనే అన్నాను....

ఇంతకూ, నేను మిమ్ములను చూచి వర్తకుడు అనుకోటం వల్ల ఇంత గొడవ జరిగింది. కాని ఇందులో నా తప్పు ఏమీ లేదు. అల్లాగ ఎందుకు అనుకోవలసి వచ్చిందంటే ...అని చెప్పబోతుంటే, వాళ్ళు వినక, ఎల్లా సంభవిస్తే ఏం లెండి కథ నడిపారు, అని నవ్వారు ఈ గొడవంతా నేను కావాలని తెచ్చిపెట్టినట్టు.

(1944)